

Miért és hogyan tanítsuk gyermekünket idegen nyelvre?

Rövid eszmefuttatót szeretnék osztani. Az első részben egy inkább elméleti gondolatmenetbe szeretném bevonni arról, hogy miért is jó, ha gyermekünk már egészen fiatalon elkezd valamilyen idegen nyelvet tanulni. A második részben a saját tapasztalataimat szeretném megosztani, hogy ezzel eloszlassam esetleges féltéseit és fenntartásait.

Miért tanuljon a gyermekünk idegen nyelvet?

- Ma már nem luxus nyelvet tanulni. Minden szülő szeretné, ha a gyermek sokra vinné az életben, ehhez pedig nélkülözhetetlen a szöveges íráskészség, a világgölgögszellem. Legyen szöves kereskedelemről, kutatásról, gyártásról, vagy bármilyen más tevékenységről, csak akkor lehet egyenrangú partnere más országok lakosának, ha uralja azok nyelvét.

- Egy idegen nyelv ismerete sokban hozzájárul, hogy gyermekünk képes legyen szembenézni a rohamosan változó társadalom új kihívásaival. Az a gyermek, aki több nyelven beszél jelentősen nagyobb önbizalommal rendelkezik, így könnyebben feltalálja magát ismeretlen szituációkban.

- Egy idegen nyelv ismerete segít a más kultúrák és kisebbségi csoportok megértésében és tolerálásában. Ugyanakkor hozzájárul a saját identitás megszilárdulásához is, mert a másokkal való párbeszédben a saját értékeit is újra kell fogalmaznia.

- Ha valaki már kettő nyelven beszél, akkor jótízi könnyedséggel tanul hozzá további nyelveket, mert sokkal hamarabb átltíja az újabb nyelvek nyelvtani szerkezetét és megtanul elvonatkoztatni a saját anyanyelvről való gondolkodástól (saját példák: Kettő anyanyelv, további kettő elsajátított nyelv, felsőfokú nyelvvizsga kettő korábbi nyelvből és egy középfokú egy harmadik korábbi nyelvből).

- Az értékes vizsgának és a diplomaszerezésnek alapvető feltétele egy vagy több nyelv bizonyos szintű ismerete, ezért nem is az a kérdés, hogy tanuljon-e a gyermekünk nyelvet, hanem sokkal inkább az, hogy mikortól és hogyan.

Ez a pont pedig irít vezet bennünket a következő kérdésre, amely így szól: Miért érdemes a nyelvtanulást már egészen fiatal korban elkezdni?

- A felnőtt ember már megfelelően beszél egy nyelvet, ez pedig áhatatlanul csökkenti a késztetését, hogy egy másik nyelvet a

minimálisnál jobban elsajátítsa. Későbbi országok bevándorlásának megfigyelése jó példát szolgáltat erre. A felnőttek csak annyit sajátítsanak el az anyanyelvük nyelvéből, amennyi a tanulásához feltétlenül fontos. Ezzel szemben a gyermekek hibátlan nyelvtani pontossággal és akcentus nélkül elsajátítják az anyanyelvet.

- Egy gyermek úgy járjon a világra, hogy képes a világnak bármely nyelvét megtanulni (gondolatként: magyar gyerek kénytelenül). Ez a képesség annak arányában csökken, minél jobban uralja a saját, egyetlen anyanyelvét. Minél hamarabb tehát a gyermek más nyelvek hatása alá, annál nagyobb az esély a képességek szűkülésének megakadályozására.

- A gyermek természetesen mégis dolgozza fel egy nyelvet tanulásait, mint egy felnőtt. A felnőtt számára a nyelvtanulás egy természetellenes, mesterséges folyamat, amely erős fegyverrel szemben nem ritkán szövegértéssel jár együtt. A gyermek számára (megfelelő társaság mellett) járjon, ugyanúgy mint az autista, vagy a babázás. A "vadász" korban egyáltalán is a járjon a legfontosabb tanulási módszer, így minden, amit járjonknak fog fel, hozzájárul személyes fejlődéséhez.

Á

Ki és hogyan tanítsa a gyermekünket idegen nyelvre?

- Mivel a tanítási vállalkozás felelősség nyugszik, elengedhetetlen, hogy a legmagasabb szinten képzett, kiváló nyelvismertető pedagógus foglalkozzon a gyermekekkel. És ebben a meghatározásban minden szó hangsúlyos. Ismerje a nyelvet, de ne csak az irodalmat, hanem a gyermeknyelvet is, tehát költészetet tanítsa a gyermeknek (Ellenpélda: Eine kleine Blume - ejnye klejnye blöme) és ismerje a gyermekek életkori sajátosságait és tudja, hogyan kell viszonyulni hozzájuk.

- Nagyon fontos a következetesség. A nyelvtanulás csak úgy lehet hatékony, ha a tanítási mindig csak az adott nyelven beszél a gyermekekhez. Ellenkező esetben a nyelvi foglalkozás elvesztés a természetességét.

- Járjonkos formában járjon a nyelvtanulás, minden teljes nyomás nélkül. Negatív következmények káros helyezésével, vagy bántással egy életre elvehetjük a gyermek kedvét az adott nyelvtől!!! A járjonkosságot megfelelő eszközök használatát is feltételezi, amelyeket csak erre a célra használjunk és amelyek lekötik a gyermek figyelmét (például bábo).

Á

Mit várhat a szülő az anyanyelvi nyelvtanulástól?

Semmiképpen nem ajánljuk, hogy a gyermekünk 2-3 évesen foglalkozzon utánpótlás szinten egy idegen nyelvet, amelyet csak ott hall. Azt viszont javasoljuk, hogy az említett idő elteltével a gyermekünk szeresse az adott nyelvet, megtanulja annak kiejtését, és rendelkezzen egy alapvető szókincsrel, amelyre később továbbépíthet. Ideális eset lenne, ha a gyermek 2-3 évesen utánpótlás szinten néhány hetet vagy néhány napot eltölthetne egy másik országban, ahol az adott nyelvet testközelből megismerheti. Ezzel a kiegészítéssel már javasolhatjuk, hogy csemeténk egy felnőtt megszokott nyelvismeretet tudhasson magának.

Á

Saját tapasztalataim

A szülők legnagyobb féltelme az szokott lenni a kérdés kapcsán, hogy egy idegen nyelv nem veti-e vissza, vagy nem akadályozza-e a gyermek anyanyelvének természetes elsajátítását. Hadd mondjam el erre válaszul a saját tapasztalataimat:

- Két anyanyelv, két további nyelv alsós kiskorban, egyetemi évek alatt három hétéves nyelv. Mindez a sok nyelvi hatás nem akadályozott meg abban, hogy 32 éves koromra a szímmel és a tollammal keressem a kenyeremet. Évente kb. 400 előadást és csoportos foglalkozást tartok egyházi, iskolai, éves és más körökben, valamint nemrég jelent meg a hatodik könyvem.

- "Kétféle típusú képességű ember, amelyből minden ezerre jut egy" - mondhatni valaki, és igaz is lenne ha ugyanez a folyamat nem létszáma megismétlődni a gyermekeimnél is. A fiammal születésétől kezdve rendszeresen beszéltem námmal. Amikor 2 évesen námmal kórházba került, 2 héten belül a passzív nyelvtudása aktivizálódott, és akcentus nélküli és nyelvtanilag helyesen beszélt námmal. Ma is mindkét nyelvet természetesen beszél az azon a nyelven gondolkodik, amelyen éppen megszólal. A könnyommal ugyanezt a mintát követtem. Már két és fél évesen pontosan kétféle nyelvet tudott tenni a két nyelv között és előfordult már, hogy egy szót magyarul nem jutott eszébe, de námmal kivágtam.

És végül egy személynél: Ha úgy döntene, hogy gyermeküket idegen nyelvre taníttassák, akkor próbáljanak otthon is gondoskodni arról, hogy állandóan hatások az adott nyelven. (Személyes beszéd, video, DVD.)

Mihalec Gábor